

OVERVIEW OF REGULATORY AND LEGAL SECURITY OF INVENTORY ACCOUNTING OF COMMERCIAL ENTERPRISES

ОГЛЯД НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Dolishnia T.I./Долішняя Т.І.,

c.e.s.,as.prof./к.е.н., доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0972-4219>

Ozar A.S./Озар А.С.

graduate student/магістрант,

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,

Ivano-Frankivsk, Carpathians,15, 76019

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,

м. Івано-Франківськ, Карпатська,15, 76019

Анотація. У роботі розглядається нормативно-правове забезпечення обліку запасів торговельних підприємств.

Ключові слова: облік, запаси, нормативно-правове забезпечення, торговельні підприємства.

Abstract. The work deals with the regulatory and legal provision of inventory accounting of trading enterprises.

Key words: accounting, stocks, regulatory and legal support, trade enterprises.

Вступ.

З метою встановлення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності для всіх суб'єктів господарювання, створених у відповідності до чинного законодавства, незалежно від організаційно-правових форм та форм власності здійснюється державне регулювання бухгалтерського обліку та звітності. Налагоджена законодавчо-нормативна система забезпечує ефективну діяльність не тільки окремих підприємств, але й ефективне функціонування економіки цілої країни.

Основний текст.

Законодавчо-нормативне забезпечення є різноманітним. Оскільки торгівля охоплює доволі велике коло правових відносин. Зокрема, торговельна діяльність пов'язана із такими сферами як митний контроль, оподаткуванням, захистом прав споживачів, орендою, отриманням різноманітних дозволів тощо. Все це обумовлює потребу застосування великої кількості нормативно-правових документів при здійсненні торговельної діяльності.

У результаті вивчення нормативно-правового забезпечення діяльності, обліку запасів на підприємствах оптової торгівлі нами їх систематизовано та згруповано таким чином (рис.1).

До першої групи входять загальні законодавчо-нормативні документи, які регулюють торговельну діяльність загалом. Зокрема, це Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV [1], Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV [2], Митний кодекс України від 13.03.2012р. №4495-VI [8], Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI [3], Законом України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. №1023-XII [9], Порядок провадження торговельної діяльності та правил торговельного

обслуговування на ринку споживчих товарів від 15.06. 2006 р. №833 [10], ДСТУ 4303:2004. Торгівля роздрібна та оптова. Терміни та визначення понять [11] та інші.

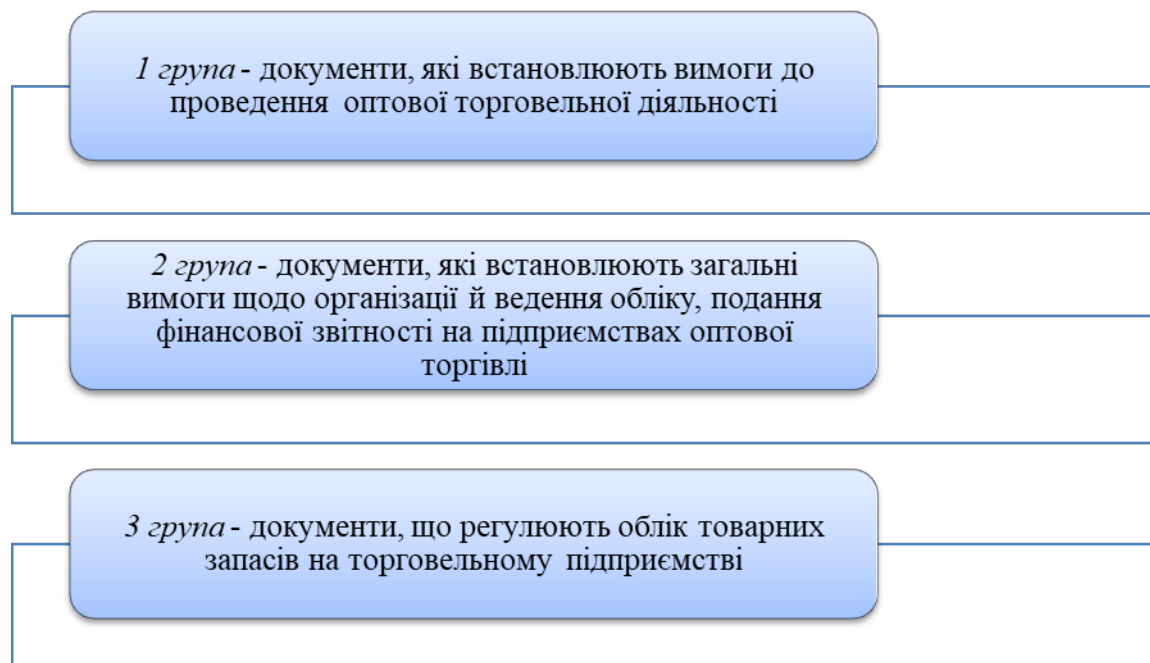


Рисунок 1 - Система нормативно-правового забезпечення обліку запасів на підприємствах оптової торгівлі

Авторська розробка.

Другу групу формують законодавчо-нормативні документи, які встановлюють загальні вимоги щодо організації й ведення обліку, подання фінансової звітності на підприємствах оптової торгівлі (табл.1):

Таблиця 1 – Основні законодавчо-нормативні документи, які регулюють загальні вимоги до організації та ведення обліку запасів

Назва документу	Номер і дата затвердження	Коротка характеристика
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4]	№996-XIV від 16.09.1999 р.	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7]	№627 від 27.06.2013 р.	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
НП(С)БО 9 «Запаси» [7]	№246 від 20.10.1999 р.	Визначає методологію формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.

Методичні рекомендації з обліку запасів [12]	№2 від 10.01.2007 р.	Визначають порядок ведення обліку запасів на підприємствах незалежно від форми власності (крім банків та бюджетних установ)
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [13]	№635 від 27.06.2013 р.	Надають рекомендації щодо формування облікової політики в частині запасів
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція до його застосування [5]	№291 від 30.11.1999 р.	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб.
Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [6]	№879 від 02.09.2014 р.	Визначає порядок проведення інвентаризації виробничих запасів, та основні вимоги, щодо оформлення результатів інвентаризації

Джерело: сформовано автором на основі джерел [4,7,12,13,5,6]

Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій [5] та Інструкцією до його застосування [5] для обліку руху товарних запасів передбачено використання синтетичного рахунку першого порядку 28 «Товари» та його субрахунків.

Наразі слушно відмітити, що торговельні підприємства на субрахунку 284 «Тара під товарами» рахунка 28 «Товари» акумулюють інформацію про покупну тару під товари чи порожню. А для обліку тари інвентарної можуть використовувати субрахунок 115 «Інвентарна тара» та субрахунок 204 «Тара і тарні матеріали».

До третьої групи віднесено внутрішні організаційні регламенти, які регулюють облік, аудит та аналіз товарних запасів на конкретному підприємстві оптової торгівлі. Зокрема, це наказ «Про облікову політику» тощо.

Висновки.

Таким чином, нами проведено огляд нормативно-правового забезпечення обліку товарних запасів на підприємствах оптової торгівлі. У результаті якого систематизовано та згруповано основні законодавчо-нормативні документи, що регулюють торговельну діяльність.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 09.08.2023).
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 08.09.2023).

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <http://search.ligazakon.ua> (дата звернення: 14.09.2023).

4. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XI. URL: <http://search.ligazakon.ua> (дата звернення: 06.09.2023, 17.09.2023).

5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про застосування Плану: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0892-99> (дата звернення: 16.10.2023).

6. Положення про інвентаризація активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів від 02 вересня 2019 року за №879 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 27.07.2023).

7. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=293533 (дата звернення: 11.09.2023).

8. Митний кодекс України від 13 березн.2012 р. №4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>(дата звернення: 27.09.2023).

9. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травн. 1991 р. №1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 27.09.2023).

10. Порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 червн. 2006 р. №833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.09.2023).

11. ДСТУ 4303:2004. Торгівля роздрібна та оптова. Терміни та визначення понять: наказ Держспоживстандарт України від 05 липн. 2004 р. № 130. URL: <https://www.victorija.ua/wp-content/uploads/2022/04/rozdrubna-ta-optova-torhivlia-dstu-4303-2004.pdf> (дата звернення: 27.09.2023).

12. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. №2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text> (дата звернення 03.10.2023).

13. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. №635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення 03.10.2023).